

GÖTEBORGS UNIVERSITET HANDELSHÖGSKOLAN

Finansdepartementet

Fi 2025/00173

Dnr GU 2025/627

Remissvar beträffande Beskattning av viss avkastning från riskkapitalfonder

Kortfattad sammanfattning

I detta remissvar bedöms den föreslagna lösningen i ljuset av inkomstskattens systematiska uppbyggnad och principiella grundvalar. Baserat på denna analys ifrågasätts lösningen att behandla carried interest inom ramen för 57 kap IL.

Om problemet med beskattningen av carried interest

Carried interest utgör formellt sett en form av utdelning. Utmärkande för carried interest är emellertid att utdelningen inte utgår i förhållande till storleken på delägarens aktieinnehav eller aktiernas rätt till utdelning. Utdelningen utgår istället på grundval av delägarens arbete i företaget.

Gränsen mellan inkomst av tjänst och inkomst av kapital dras som bekant på så sätt att till inkomstslaget tjänst hänförs ersättning för prestation (11 kap 1 § IL) och till inkomstslaget kapital hänförs avkastning och kapitalvinster på tillgångar (41 kap 1 § IL). Bakgrunden till svårigheterna att hantera carried interest är att ersättningen formellt har karaktären av kapitalavkastning (utdelning), men utgår på grundval av utfört arbete (och därmed samtidigt har karaktären av tjänsteinkomst). Ytterligare en svårighet är att ersättningen sällan lämnas till delägarna direkt, utan till bolag som ägs av delägarna. Till detta återkommer jag nedan.

Formellt sett är inkomstslaget tjänst subsidiärt till kapital, vilket betyder att en prövning först ska göras av om det rör sig om kapitalinkomster. De båda inkomstlagen är dock ömsesidigt uteslutande, varför prövningen av vad som är vad i praktiken sker simultant.

Till frågan om rätt inkomstslag

Det är en väletablerad skatterättslig princip att förtäckta värdeöverföringar från ett bolag till dess delägare ska beskattas hos delägaren som antingen förtäckt tjänste- eller löneinkomst. Logiken bakom detta bygger på att transaktioner ska ske på marknadsmässiga villkor. Om delägaren säljer in något till bolaget för pris över marknadsvärde är därför den överskjutande delen inte att se som en del av försäljningspriset för den sålda tillgången, utan en förmögenhetsöverföring till delägaren som utgör antingen tjänste- eller kapitalinkomst. Huruvida det rör sig om tjänste- eller utdelningsinkomst är inte alltid lätt att avgöra. Rent principiellt borde bara den del som överstiger värdet på delägarinsatser beskattas som kapitalinkomst. I praktiken avgörs ofta frågan med hänsyn till om delägaren är verksam eller inte i bolaget.¹

Det nyss sagda handlar om köp eller försäljning till under- eller överpris mellan delägaren och bolaget. Samma svårighet kan förstås inställa sig när det gäller utdelning som lämnas till delägaren. FÅAB-reglerna är som bekant till för att schablonmässigt avgöra hur stor del av lämnad utdelning som ska beskattas i kapital respektive tjänst för verksamma delägare. Därutöver har det utvecklats en praxis kring differentierad utdelning som innebär att utdelning som utgår i förhållande till delägarnas arbetsprestationer istället för ägarinnehav ska beskattas som inkomst av tjänst hos delägarna.² Logiken bakom denna tillämpning är att utdelningen, till den del den baseras på arbetsprestation istället för ägarandel, egentligen inte är att se som utdelning utan som en tjänsteinkomst.

Carried interest-uppläggen är, som promemorian visar, mycket komplexa och skiljer sig från fall till fall. Rent generellt talar dock det hittills sagda för att prestationsbaserad carried interest borde behandlas som tjänsteinkomst, sett till inkomstskattens systematik och principiella grundvalar.

Till det sagda tillkommer emellertid en svårighet och det är att carried interest sällan betalas till delägarna direkt, utan till separata bolag som ägs av delägarna. Aktiebolag kan bara ha inkomst av näringsverksamhet. En fråga som inställer sig är därför vem som är rätt

¹ Emblad, Det civilrättsliga i svensk inkomstskatterätt, 2020, s. 297-298.

² RÅ 2000 ref. 56, RÅ 2007 not 129, HFD 2019 ref. 52, HFD 2020 ref. 1, samt Tjernberg, Skattenytt, 2021, s. 41-48.

skattesubjekt för inkomsten, samt om denna fråga ska avgöras före eller efter frågan om i vilket inkomstslag inkomsten ska beskattas.

Till frågan om rätt skattesubjekt

Vid tjänsteinkomstbeskattningen ska förmåner som lämnas till någon som är närstående till någon anställd som utgångspunkt anses ha gått genom den anställda, den s.k. subjektprincipen.³ Logiken bakom principen är att det i avsaknad av andra förklaringar kan antas att förmånen har lämnats på grundval av den anställdes arbetsinsatser. Om mottagaren istället är ett aktiebolag som ägs av den anställda föreligger en ännu starkare intressegemenskap mellan den anställda och mottagaren av förmånen eftersom mottagaren (den anställdes bolag) kontrolleras av personen ifråga. Det innebär att en gräns måste dras mellan situationer då en person genomför ett uppdrag via sitt bolag och då en person själv utför arbetet och överför eller styr inkomsten till bolaget. Som promemorian noterar accepterar rättspraxis i hög grad att skattskyldiga kan välja att utföra olika typer av uppdrag via bolag och att det därmed är bolaget som utgör rätt skattesubjekt.⁴ Samtidigt finns det exempel där delägaren har beskattats i inkomstlaget tjänst för belopp som tillförts ett av denne ägt bolag.⁵ Delägaren har också beskattats, om än för utdelningsinkomst, vid förmögenhetsöverföringar mellan systerbolag liksom vid förmögenhetsöverföringar från dennes bolag till en stiftelse.⁶

Vad som är lite speciellt med carried interest-uppläggen är att ersättningen ifråga inte faktureras, utan lämnas i form av utdelning till delägarens egna bolag. Frågan om möjligheten att med skatterättslig verkan utföra uppdrag via bolag har typiskt sett vilat på förutsättningen att bolaget står som part i uppdragsavtalet och fakturerar i enlighet med avtalet. Om det är ett svenskt bolag som fakturerar ersättningen kommer svensk bolagsskatt tas ut. Om ersättningen istället lämnas som utdelning är den skattefri för det mottagande svenska bolaget, så snart det utdelande bolaget kan bedömas som ett näringsbetingat innehav (24:35 IL). Om det utdelande bolaget är stationerat utomlands och inte bedriver någon verksamhet i Sverige undviks det första ledet i bolagsbeskattningen. Huruvida denna effekt inträder beror på hur bolagsstrukturen ser ut i det specifika fallet.

I promemorian påpekas kortfattat att frågan om rätt skattesubjekt för kapitalinkomst ankommer på vem som civilrättsligt äger tillgången. I civilrätten används emellertid inte äganderätt i de rättsliga analyserna, utan olika konflikter löses med ledning av framförallt de funktioner som de aktuella reglerna i det specifika sammanhanget är tänkta att tillgodose.

³ Se t.ex. RÅ 1996 ref. 16 och Emblad och Zucchini, Rätt skattesubjekt för inkomstskatt – en översikt, Juridisk Publikation, 2022, s. 45-70.

⁴ Fi2025/00173, s. 34-37.

⁵ RÅ 2008 ref. 66, vilket likaså noteras i utredningen (s. 35).

⁶ RÅ 2004 ref. 1 och RÅ 2007 not 161.

Frågan om vem som är rätt skattesubjekt för kapitalinkomster kräver en mer nyanserad analys av det enskilda fallet.⁷

Det ger mig anledning att återvända till frågan om rätt skattesubjekt ska avgöras före eller efter frågan om rätt inkomstslag. Det kanske kan tyckas vara naturligt att frågan om rätt skattesubjekt borde avgöras först, men det är inte alls självklart. Det skulle nämligen vara möjligt att först konstatera att utdelningen ifråga egentligen utgör en tjänsteinkomst, samt att frågan om rätt skattesubjekt därmed borde avgöras på samma sätt som för tjänsteinkomster i stort. Det kan ge vid handen att delägaren ska beskattas för tjänst eftersom det är denne som har utfört arbetet, även om inbetalningen har destinerats till ett av denne ägt bolag (jfr att en löneförmån destinerats till en sambo).⁸ Vad talar då för att göra på detta sätt? Till stöd för detta talar att tjänsteinkomstbeskattningen inte ska riskera att urholkas. Även neutralitetsprincipen kan anföras till stöd för detta. Rimligen bör åtminstone frågan om rätt skattesubjekt behandlas simultant med frågan om rätt inkomstslag.⁹

Jag har i detta sammanhang inte haft utrymme att ta ställning till de olika varianter av carried interest-upplägg som förekommer. Om nu dessa upplägg ska hanteras på ett enhetligt sätt talar inkomstskattens systematiska uppbyggnad och principiella grund, som jag redogör för ovan, enligt min mening för att ersättningen snarare borde hänföras till tjänst. Motivet av ökad förutsebarhet torde tillgodoses lika väl genom en regel som hänför ersättningen till tjänst istället för 57 kap IL. Här skulle man kunna tänka sig en regel som anger att den särskilda vinstandelen ska beskattas i tjänst till den del som den särskilda vinstandelen överstiger en utdelningsnivå som motsvarar aktieinnehavet och aktiernas rätt till utdelning.

Nu förefaller det ha ingått i utredarens uppdrag att föreslå en beskattning som motsvarar den som gäller enligt 57 kap IL. Jag har emellertid sett det som min uppgift att granska förslaget i ljuset av inkomstskattens systematiska uppbyggnad och principiella grundvalar, oaktat utredningsdirektivens gränser. Slutsatsen av min analys är att den valda lösningen avviker härifrån.

Remissyttrandet har upprättats av lektor Patrik Emblad.

Therese Bäckman
Prefekt

⁷ Emblad, Rätt skattesubjekt för kapitalvinster, Juridisk Publikation, 2015, s. 281-308.

⁸ Rimligen borde i så fall beloppet behandlas som ett aktieägartillskott som höjer anskaffningsvärdet på bolaget.

⁹ Jfr Emblad, Det civilrättsliga i svensk inkomstskatterätt, 2020, s. 462-471.